

УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

БЕОГРАД
Немањина 26

На основу члана 167. став 1. тачка 1. и 168. став 2. Устава Републике Србије («Службени гласник РС» бр. 98/2006) и члана 2., 50. и 51. Закона о Уставном суду («Службени гласник РС», бр. 109/2007), Савез самосталних синдиката Србије, Трг Николе Пашића 5, Београд, подноси

Иницијативу за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости одредбе члана 85. став 1. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/2011) у делу који гласи „који мора бити адвокат“

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I

У члану 85. став 1. Закона о парничном поступку („Сл. гласник РС“ бр. 72/2011) прописано је следеће: „Странке могу да предузимају радње у поступку лично или преко пуномоћника, који мора да буде адвокат“.

II

Међутим, наведена одредба Закона о парничном поступку, у делу „који мора да буде адвокат“ није у складу са чл. 3 Конвенције Међународне организације рада бр. 87 о

синдикалним слободама и заштити синдикалних права (Ратификациони акт објављен је у „Службеном листу“ ФНРЈ“ бр. 8/58).

У члану 3 ове Конвенције, прописано је да: „Радничке и послодавачке организације имају право на доношење својих статута и административних правила, слободних избора својих представника, *организовање свога управљања и делатности* и формулисање свога акционог програма. Јавне власти морају се уздржавати сваке интервенције такве природе која би имала за циљ ограничење овог права или ометање законског извршења.“

Исто тако, у члану 20 став 2. Устава Републике Србије прописано је да се достигнути ниво људских и мањинских права не може смањивати.

III

A)

Разраду наведене Конвенције Међународне организације рада учинио је Закон о раду („Сл. гласник РС“, бр. 24/2005, 61/2005 и 54/2009)) који је у чл. 6, одредио да се „синдикат, у смислу овог закона, сматра самостална, демокртска и независна организација запоселених у коју се они добровољно удружују ради **заступања**, представљања, унапређења и заштите својих професионалних, радних, економских, социјалних, културних и других појединачних и колективних интереса“.

У више одредби, овај Закон је дефинисао право запослених на синдикално организовање и деловање.

Када је у питању деловање синдиката, у смислу заштите својих чланова пред судом, у чл. 195 Закона о раду, прописано је да „против решења којим је повређено право запосленог или када је запослени сазнао за повреду права, запослени, односно **представник синдиката** чији је запослени члан ако га запослени овласти **може да покрене спор пред надлежним судом**“. Исто тако у члану 213 Закона о раду, прописано је да синдикални представник који је одређен да заступа запосленог у радном спору са послодавцем пред арбитром или судом има право на плаћено одсуство са рада за време заступања“

Закон о раду, као матични закон у области радних односа, прописује право представника синдиката да заступа члана синдиката уколико га исти овласти. Сматрамо да је на овај начин одређен члан 3 наведене Конвенције односно да синдикат има право на слободно своје деловање, које се огледа у могућности да представник синдиката (председник синдиката, дипл. правник запослен у синдикату ...) заступа члана синдиката у поступку пред судом. Историјски посматрано, а што је актуелно и данас, запослени се и удружују у синдикат да би имали могућност да колективно штити своја права и интересе, а једно од таквих права јесте и право запослених да их бесплатно заступа члан синдиката.

Дакле, оспорена одредба Закона о парничном поступку забрањује представнику синдиката да заступа члана синдиката у поступку пред судом, што је у супротности са чл. 3 наведене конвенције, чију конкретизацију чини чл. 195 и 213 Закона о раду.

Б)

Према члану 16. Устава, општеприхваћена правила међународног права и потврђени међународни уговори саставни су део правног поретка Републике Србије и непосредно се примењују, при чему потврђени међународни уговори морају бити у складу с Уставом.

Са друге стране, право на организовање радника у синдикат, несумњиво је једно од основних људских права, што је утврђено и чланом 23. Опште декларације Уједињених нација о правима човека (која спада у општеприхваћена начела међународног правног поретка, и самим тим непосредно се примењује у домаћем правном систему) као и чл. 11. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода Савета Европе, коју је наша земља ратификовала. У члану 55 Устава Републике Србије, као људско право, прописано је да се јемчи слобода политичког, синдикалног и сваког другог удруживања и право да се остане изван сваког удружења.

Исто тако, разраду овог, несумњиво једног од најзначајних људских права, учиниле су Конвенције Међународне организације рада бр. 87 о синдикалним слободама и заштити синдикалних права (Ратификациони акт објављен је у „Службеном листу ФНРЈ“ 8/58) и Конвенција бр. 98 о правима радника на организовање и на колективне преговоре (Ратификациони акт објављен је у „Службеном листу“ ФНРЈ, 11/58)

Надаље, у чл. 18. ст. 3. Устава, прописано је да се одредбе о људским и мањинским правима тумаче у корист унапређења вредности демократског друштва, сагласно важећим међународним стандардима људских и мањинских права, као и **пракси међународних институција које надзиру њихово спровођење.**

Према унутрашњој организацији Међународне организације рада, **Комитет за слободу удруживања Међународног бироа рада**, јесте орган исте који је надлежан за спровођење конвенција и препорука, те је овај Комитет, у смислу члана 18. ст. 3., **међународна институција која надзире спровођење стандарда људских права, какво је и право радника на организовање**, те је пракса/ставови овог Комитета извор права у правном систему Републике Србије.

У том смислу, овај Комитет је заузео следећи став: 1) било која одредба која даје властима, на пример, права да умање активности...предузете од стране синдиката за унапређење и заштиту интереса њихових чланова јесу неспојиви са принципом слободе удруживања /бр. одлуке у зборнику одлука овог комитета је 496,Зборник одлука овог комитета је доступан на www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---normes/documents/publication/wcms_090632.pdf/.

IV

Сада важећи закон о парничном поступку („Сл. гласник РС“, бр. 125/04 и 111/2009) прописује могућност представника синдиката да заступа члана синдиката у поступку пред судом ради заштите права и интереса из радног односа и по основу рада. Дакле, новодонетим законом о парничном поступку се смањује ниво људских права, права на синдикално организовање и деловање, а што се чини противно одредбама члана 20 ст. 2 Устава Републике Србије.

V

Из наведеног следи да одредба члана 85. ст.1 наведеног Закона о парничном поступку у делу „који мора да буде адвокат“ није у сагласности са чл. 3 Конвенције Међународне организације рада бр. 87 о синдикалним слободама и заштити синдикалних права и чл. 20 ст. 2 Устава Републике Србије, те, стога, предлажемо да Уставни суд, у складу са Законом о Уставном суду («Службени гласник РС», бр. 109/2007), утврди да наведени део одредбе члана 85. ст. 1 Закона о парничном поступку није у сагласности са чл. 3 Конвенције Међународне организације рада бр. 87 о синдикалним слободама и заштити синдикалних права

САВЕЗ САМОСТАЛНИХ СИНДИКАТА СРБИЈЕ
ПРЕДСЕДНИК

Љубисав Орбовић

